

KUNSTEN I SENTRUM

Tekst Ann-Therese Frid Ormstad Noël / Foto Ole Musken / Styling Najet Rydeng

«Jeg liker ikke møbler, jeg foretrekker at det er veggene som er møblert»,
sa kunstneren Chana Orloffs til en journalist i 1927.

Så hvilken plass har kunsten i interiøret?

PS: Magasin har møtt en kunstner, en kunstformidler og en kunsthandler med dette spørsmålet.

ET ROM, EN VEGG, EN FUNKSJON

Mens folk før i tiden samlet seg på muséer og tok med seg mat og drikke inn blant kunsten, er standard prosedyre i dag å heller ta kunsten inn i egne hjem. Kunstrommene som sosiale oppholdsrom er historie og er i dag erstattet av en type distansert ærbødighet med vakter og innhegninger. I de aller fleste moderne hjem henger det ett eller flere bilder på vegg, og motivasjonen for å kjøpe kunst er like varierende som det finnes folk. Noen kjøper kunst for å ha noe å henge over sofaen, mens andre ser kunst som en investering.

Kunst handler om kommunikasjon, og det viktige er at det oppstår en dialog mellom kunstverket og den som ser på. Kunsten skal snakke til deg. Det er kunstformidler Tone Dalen, kunstner Karl Hansen og kunsthandler og stylist Najet Rydeng alle enige om. Ønsket om å formidle kunsten på best mulig måte er felles, enten man skaper eller videreformidler kunst.

Duftlys i keramikk, Astier de Villate 980,-
 Fiskefat, Astier de Villate 1460,-
 Hvit ceramic bolle 2130,-
 Kopper små, 1010,- kopper store 1060,-
 Liten gul fisketallerken fra Creatively Active 350,-
 Liten blå tallerken med hval, 430,-
 Alt fra Balzac Oslo
 Brett 1700,- / HP KONZEPT

Portrett / privat
 Silketrykk av Jannik Abel / Rydeng Kunsthandel
 Rund vase, 1500,- / Hp Konzept
 Beige vase, 998,- / HP Konzept

KUNSTNEREN

Karl Hansen er kunstner med utdannelse fra Statens håndverk- og kunstindustriskole og Statens kunstakademi. Han har hatt flere separatutstillinger i Norge, og deltatt på en rekke kollektivutstillinger, både nasjonalt og internasjonalt. Hans verk er representert i samlingen til blant andre Norsk Kulturråd, Nordnorsk Kunstmuseum, Stortinget, Oslo Kommunale Kunstsamlinger og Utenriksdepartementet. Han har også jobbet med utsmykning og scenografi, og er aktivt involvert i å henge opp sine egne bilder, enten det er på et galleri eller i et offentlig rom.

BELIGGENHET, BELIGGENHET, BELIGGENHET

I den skapende prosessen tenker Karl overhodet ikke på hvordan bildene skal henge, selv om det er udiskutabelt at bildene er laget for å bli sett rett forfra. Plassering er viktig! Når han selv er fornøyd med et bilde kan det for så vidt henge i en monter i et veikryss. Når han henger opp bildene sine på en utstilling handler det om å presentere verkene slik at de har en god dialog med hverandre.

– Kvadratiske rom kan være utfordrende fordi man ser tre eller alle veggene under ett. Lange rom og labyrinter er lettere å jobbe med. Her ser man ikke alle bildene samtidig og det første og siste bildet trenger heller ikke å snakke sammen. Det er jo med bilder som det er med absolutt alt annet; beliggenhet, beliggenhet, beliggenhet – for ulike bilder kler hverandre. Man kan forsterke eller rote til et uttrykk etter hvordan bildene kombineres.

Karl jobber med form, farge og komposisjon. Overgangen mellom komposisjonen i et bilde til et rom er ikke så stor, da det også er form og farge som er avgjørende når man komponerer et rom. På den måten blir tanken på rommet lik tanken i bildene – det skal være en del av en helhet.

– Når man betrakter de ulike formene i et bilde er jo ikke hver form så interessant. Slik er det ikke formen alene, men hvordan formene er komponert opp mot hverandre som skaper helheten. Det handler altså om beliggenhet, beliggenhet, beliggenhet.

OVERRASKELSENE

Etter studiet sluttet Karl å male figurativt. Det ble tydelig for ham at han uansett ikke kunne bestemme hvordan folk ville oppfatte en historie i et bilde.

At folk har ulik motivasjon for å kjøpe kunst er et faktum som en kunstner ikke kan kontrollere. Og som oftest har ikke Karl noen kontroll over hva som skjer med verkene når de forlater atelieret. Om han derimot kunne styre noe, er det viktigere at kunsten hans ender opp hos folk som verdsetter uttrykket enn at det henger på den ene eller andre måten.

Hansen sammenligner et bilde med et vindu – et vindu til en annen verden man stadig kommer tilbake til. Kunst skal ikke bare handle om estetikk, men også om visuelle idéer. Derfor er han ikke interessert i lage kunst på bestilling etter kvadratmeter. Fokuset ligger på hva som er interessant, hva han brenner for. Det er alltid overraskelser underveis i et bilde, det blir aldri som jeg har trodd, sier Karl.

Foto Dag Alveng,
Selvskudd, 1981 /
Shoot Gallery
Sidebord Gervasoni
3500,- / Balzac
Sidebord/Komode:
Olby Design / Scoc
Lifestyle 19.300,-
William Morris tapeter:
Tapetgalleriet

Maleri av Karl Hansen
Objekter fra Tone
Dalens samling

Nysgjerrig er det adjektivet som best beskriver kunstneren. En nysgjerrighet som i aller høyeste grad definerer både den kreative prosessen, det ferdige resultatet og han selv. Nysgjerrighet for form, farge og komposisjon. Karl har hele sitt voksne liv satt spørsmålsteget ved begrepet estetikk og mener at det også kan være estetikk i det tradisjonelt uestetiske. For det handler jo også om beliggenhet, det som kommer på et uventet sted i en uventet sammenheng og det som overrasker.

Han er opptatt av overraskelsen, anomali, og at bildene hans skal ligge i grenselandet mot det sprenkende kaotiske. Han

vil at betrakteren skal oppleve energien i bildene hans som dynamisk, samtidig som spenning og vibrasjonene i bildene hans skal utfordre. Det skal ikke hvile som noe som har falt ned på gulvet og ikke rører seg, og derfor bruker han linjer som presser og balanserer mot hverandre for å oppnå spenning innenfor bildeformatet.

Farger er noe Karl alltid har vært opptatt av – farger fra barndommen som har satt seg fast og som har overlevd årtier med stadig nye inntrykk. Han sammenligner farger med musikk, noe som virker umiddelbart på alle; barn, dyr, godt trente

Bilder fra Karl Hansens atelier

musikere – til og med tomater reagerer på musikk. Billedkunst kan ikke konkurrere med dette, men farger har noe av den samme umiddelbare effekten og det ligger i kortene at farger skaper følelser. Likevel bruker han ikke farger bevisst for å skape følelser, for som man ikke kan styre transaksjonen av et motiv kan man heller ikke styre opplevelsen av en farge. Han er opptatt av å skape en interessant klang i bildet, mer enn noe som skal utløse spesielle følelser hos publikum.

Karl jobber på flere ting samtidig. Dette fordi prosessen av å skape et verk tar så lang tid at man kan gå seg blind i et bilde. Derfor står flere verk fremme samtidig i atelieret. Han liker å ha de i øyekroken, selv når han jobber med noe annet. Innimellom må de snus vekk, falle ut av netthinnen for at han skal komme videre i prosessene.

– Ved å fjerne bildet tar man bort noe av ærbødigheten man kan få for et bilde. Det er lagt mye tid inn i arbeidet, kanskje man har kommet frem til en farge man liker og som man tror ikke kan endres. Den opphøyes, men står i veien for resten av bildet. Ved å fjerne fargen blir bildet friskt og levende igjen. Den kreative prosessen kan fortsette.

Som student var Karl opptatt av å ha en tydelig signatur og man kjenner igjen bildene hans. Med tiden kommer det av seg selv – alle får en slags håndskrift. Det som er viktig er at man definerer det man ønsker og ikke ønsker å jobbe med. Selv har Karl hatt veldig strenge regimer i utviklingen av sitt arbeid. Lenge tillot han ikke at det var en eneste kurve i bildet. Bildet skulle ikke ha noen buer og alle former var forskjøvet slik at de ikke gikk i kryss. Denne metoden holdt han på med i ti år. En interessant, besnærende og krevende prosess. Hver gang han

var ferdig med et slikt bilde tenkte han aldri mer! Nysgjerrigheten tok ham alltid videre.

Noen ganger er det viktig å bryte alle regler og gjøre det som ikke er lov, stikk motsatt av det man holder på med. Slik har de beste ideene kommet til - ved å ha det moro, innføre element for element og åpne opp for hva som skjer, før man så går tilbake til der man var med ny kunnskap og inspirasjon. Det er slik overraskelsene kommer, og det er ingenting bedre enn om en prosess fører med seg noe man selv blir overrasket over.

KUNSTFORMIDLEREN

Tone Dalen er kunstformidler og koordinator for kunst- og kulturfeltet.

Hun er utdannet ved det som nå er Westerdals innen Retail Design (eksponeringsdesign). Utdanningen i kulturledelse ble fullført ved Høgskolen i Oslo og Akershus for ett år siden. Dette for å formalisere det hun allerede kan etter å ha jobbet med prosjektledelse i mange år, men også for å bli mer bevisst, samt å lære mer om systemer innenfor prosjektledelse og metoder for organisering.

Tone har aldri lagt en strategi for sitt yrkesaktive liv. Da hun etter ti år gikk fra å jobbe med rekvisita og scenografi for filmprosjekter til å jobbe som kunstformidler, skjedde det litt tilfeldig. Helt tilfeldig var det likevel ikke, for kunsten har vært en viktig del av Tones voksne og karrieremessige liv og overgangen til å arbeide som kunstkonsulent og prosjektleder, som hun nå har gjort i 15 år, skjedde organisk. Kunsten er ikke bare en jobb, det er en altoppslukende interesse, og mye fritid går med på å holde seg oppdatert ved å se

utstillinger i inn- og utland, besøke messer, lese fagstoff og så videre.

Tones jobb som kunstformidler handler hovedsakelig om utsmykning av næringslivsprosjekter, samt egeninitierte og organiserte kunstprosjekter som for eksempel Kunstsoda Pop-Up galleri og workshops.

KOMMUNIKASJON

Når man bruker kunst som en del av et interiør, er det helheten som er viktig, for det skjer forskjellige ting med et bilde etter hvilke andre bilder det henger sammen med. De går i dialog med hverandre. Det finnes ingen allmenngyldig regel å støtte seg på for hvilke bilder som skal henge sammen, og man må se på hvert kunstverk og hvert rom for seg.

– Når jeg skal komme med forslag til kunst, er en del av vurderingen hva slags type rom kunsten skal henge i. Kunsten setter tonen i rommet og fungerer som en viktig kommunikator. Ulike rom krever ulike type kunst.

Det er mange meninger om kunst, og alle har ulike preferanser. På en arbeidsplass som en profesjonell omgivelse er kunsten med på å representere bedriften utad, og dette bør reflekteres i valg av kunstuttrykk. Det samme gjelder også i stor grad private hjem, hvor kunsten definerer de som bor der. Folk er som regel utrolig positive og takknemlige over å ha kunst rundt seg, det er stimulerende og oppleves som svært verdifullt. Kunsten er en viktig del av våre liv.

– Det er gjort en undersøkelse som viser at hvis de ansatte er med på å bestemme hva som henges opp, øker både trivselen

Bilder fra Karl Hansens atelier

og produktiviteten. Samtidig kan ikke alle medvirke i en slik prosess, for alle har sin personlige smak og alle kjenner alltid noen som maler. Utsmykning er et fagområde, for det må ligge en klar tanke bak hva man henger opp, ellers blir det ikke bra.

Det første Tone gjør når hun får et oppdrag er å møte kunden for å kartlegge hva slags ambisjon og forventning oppdragsgiver har. I dette møtet får hun på plass rammene, alt i fra formaliteter og budsjett til kunstens formål - om det skal være kunst som har samlerkvalitet og slik blir del av en kunstsamling, eller "kun" være inspirerende og bidra til økt trivsel for de ansatte. Derfor må man spørre hva slags type rom det er som skal utsmykkes, og hva kunsten skal gjøre for rommet. Det er kunden som definerer prosjektet. Etter å ha analysert kundens ambisjoner og forventninger presenterer Tone et forslag med alternativer. Slik kan hun også utfordre og tilføre kunden nye betraktninger.

– Det er viktig å sitte sammen med kunden ved en slik presentasjon for å merke reaksjoner. Dialogen med kunden er det viktigste for at en slik prosess skal bli vellykket.

Et kunstverk fortjener en spiker i veggen, så lenge det er kunstnerens intensjon

ET KUNSTVERK FORTJENER EN SPIKER I VEGGEN, SÅ LENGE DET ER KUNSTNERENS INTENSJON

– Man må definere hva kunsten skal tilføre, for kunsten kan i tillegg til sin egenverdi som kunst, også medvirke til å understreke forskjellige soner i et rom.

Som oftest kommer Tone inn i avslutningsfasen når hun jobber med nybygg eller ombygginger. Rommet er som oftest allerede møblert eller i hvert fall planlagt møblert. Kunsten skal være

Skagerak Coat Stand – George / Christina Liljenberg Halstrøm 1995,- / Agent Sorgenfri
 Skagerak / Bar stool / Christina Liljenberg Halstrøm 3895,- / Agent Sorgenfri
 Frakk, Epilogue by Eva Emanuelsen 3000,-
 Teppe, Eske Interiør
 Gul vintage-keramikk / Rydeng kunsthandel

med på å skape et rom, for det er kunsten som gjør rommet, konstaterer Tone. Kunsten definerer stemningen i rommet og gir det karakter. Hvilke verk man velger kan også bidra til hvordan man oppfatter og bruker rommet. Et stort verk kan ses på avstand, og skape et ekstra rom i rommet, mens mindre verk krever at besøkene går tettere innpå for å se detaljene og dermed skaper en annen kontakt.

– Ved å komme tidligere inn i et prosjekt kunne oppdragsgiver fått større utbytte av kunstutstykket, da kunsten kunne vært premissleverandør for innredningen og ikke omvendt. Jeg tar hensyn til møbleringsplan og fargevalg, slik at rommet fremstår som en helhet, samtidig er min ambisjon at kunsten skal bidra med mer enn "kun" å være til dekorasjon. Kunsten kan skape visuell orden eller uorden, alt etter hva en er ute etter; et viktig element i dagens grå og hvite interiører.

Sofabord, Olby Design 24.500,- / Shoc Lifestyle
 Foto: Massimo Leardini
 Stol: Christina Dam studio / Gathering Objects
 Gult teppe 8550,- Lysestake 229,- Smørskål Rose 1000,- Candy Jar creme 1365,- / Blå krukke 2000,- alt fra Eske Interiør
 Bøker: Shoot Gallery

Tone bruker ingen bevisst strategi eller mal når hun henger opp bilder. For å organisere flere bilder på samme vegg, pleier hun å vurdere flere metoder avhengig av formater og kunstuttrykk.

Det finnes selvfølgelig noen grunnprinsipper, for eksempel øyekontakt med portretter, midtlinjen på bildet hvis man henger mange bilder på en vegg, øvre eller nedre linje og at bilder ikke skal henge for høyt. Etter mye øvelse har Tone utviklet en indre stemme og bruker øyemål.

- Oppheng er planlagt, men uten prinsipper og regler. Det handler om erfaring og visuell kompetanse. Slik kan jeg på forhånd plassere et verk på tegning/vegg, noe som må gjøres ved presentasjonen av et verk til en oppdragsgiver. Det samme gjelder instruksjoner i forhold til montering, noe som kommer av

Fra venstre: Per Kleiva (N) KOM, Grafikk , ed,13/50 (1970)
 Schilte & Portilje (NL) Digital collage på treramme (2003)
 Georgie Hopton, (UK) Fotografi, fra serien Harvest, 2012
 Fin Serck-Hanssen, fra serien In between Pictures, Photographs 1979–1986 (2011)

Fin Serck – Hanssen, fotografi fra serien Folkesjel (2014)
 (Skjult bak pult : Taudalpoi, Digital Collage)
 For mer informasjon om kunstnerne, se www.tonedalen.no

praktiske premisser like mye som det visuelle – at det faktisk fungerer på veggene.

Hjemme hos Tone er veggene fulle av spikerhull, fordi hun ofte flytter rundt på ulike verk.

– Jeg liker forandring. Når noe nytt kommer inn i leiligheten, blir det som oftest til at noe flyttes på.

Kunstverk bør henges opp, det fortjener en spiker i veggene, med mindre det er kunstnerens intensjon at det skal stå på gulvet, sier Tone.

KUNSTHANDLEREN

Najet Rydeng er oppvokst i Danmark med kunst og antikviteter. Hun er fjerde generasjons kunsthandler og eier av Rydeng Kunsthandel. I tillegg til å arbeide som kunsthandler, jobber Najet også som stylist.

INGEN REGLER

Når man henger opp bilder til en utstilling finnes det regler for hvordan et bilde skal henge.

I det private derimot, finnes det ingen regler, mener Najet Rydeng. I et hjem er det fritt frem, et bilde kan for eksempel stå på gulvet, lene seg til veggene, settes på en hylle eller på et bord. Bildet kan være alene, sammen med andre, men hun liker også å bruke andre kunstgjenstander for å skape et helhetlig uttrykk - et stillbilde.

Hun synes også at det er greit å blande stiler - moderne og gammelt, og det gjør ingenting at det er kræsje mellom de ulike stilartene. Det gjelder å skape sitt eget uttrykk, for kunsten er personlig og må bety noe for den som står opp og legger seg med kunsten.

Fugletegning av Leif Rydeng
 Dametegning av Gerda Wegener
 Viivilio hylle og stativ design: Halstrøm – Odgaard
 5590,- / Agent Sorgenfri
 Vase Waterford John Rocha / Agent Sorgenfri
 Grønne planter / Gathering Objects
 Hvit Japansk keramikk av Wakako Senda, Vase 699,-
 liten mugge 699,- stor mugge 1499,- / Gathering
 Objects
 Trebolle, små skåler og treskje, Muubs / Gathering
 Objects
 Grønnt teppe / Eske interiør

Stoff: Mulberry / Christians
 Duftlys / Wedgwood 459,-
 Jeff Leatham (Kylie vaser) 2879,-
 Pute / Martineau 1399,- / Riis Interiør
 Stilleben malerier via Rydeng Kunsthandel

(Neste side)
 Fotografi: Morten Andersen / Shoot Gallery
 Wedgwood fat x 4, 1535,-
 Wedgwood tekopper 589,-
 Wedgwood Espressokopper 1535,-
 Ralph Lauren Metropolis ice bucket 2390,- / Riis Interiør
 Ralph Lauren Metropolis Whiskyglass 575,- / Riis Interiør

PERSONLIG

Karl Hansen, Tone Dalen og Najet Rydeng er hver innen sitt eget fagområde lidenskapelig opptatt av kunst og formidlingen av den.

De finner inspirasjon i det de ser rundt seg og samler på alt som kan samles på.

Karl sier selv at han bor i et museum, Tone har fulle skap og hos Najet, står ting litt overalt – minimalistiske hjem er ikke forenelig med å være en samler.

Det finnes altså ingen mal når det kommer til kunst, ingenting som er rett eller galt, det handler om å finne noe man får et personlig forhold til, og som man kan fortsette å snakke med på livets vei.

